

Düşün, düşün...

Haftalık Düşünce Özgürlüğü Bülteni

(Sayı 29/16, 22 Temmuz 2016)

Geçen hafta neler oldu?

*** 15 Temmuz 2016 akşamı bir grup asker darbe teşebbüsünde bulundu. Yönetime el koyan cuntacılar karşı Cumhurbaşkanı Erdoğan halkı sokağa çıkmaya davet etti. İktidar ve muhalefet darbeye karşı ortak tavır alırken, ülke genelinde darbe karşıtı protesto gösterileri düzenlendi. Sivilleri hedef alan, Meclis'i bombalayan cuntacıların girişimi bastırıldı. Çoğunluğu sivil 246 kişi hayatını kaybetti.

*** TBMM Genel Kurulu, darbe girişiminin hemen ertesi günü Meclis Başkanı İsmail Kahraman başkanlığında olağanüstü toplandı. Meclis'teki dört parti AKP, CHP, MHP ve HDP, darbe girişimine karşı ortak bir bildiri yayınlandı.

*** MGK ve Bakanlar Kurulu toplantısı sonrası 3 ay süreyle tüm ülkede 'olağanüstü hal' ilan edildi.

*** Operasyonlarda aralarında askerlerin yanı sıra yargı mensuplarının da olduğu 10 bin 410 kişi gözaltına alındı. Bunlar arasındaki 162 general ve amiralden 122'si tutuklandı. Tüm askeri hakim ve savcılar görevden alındı. Gözaltılar ve tutuklamalar sürüyor.

*** Darbenin ardından yargıda ve kamu kurumlarında geniş ölçekli tasfiyeler başladı. Binlerce hakim ve savcı açığa alınırken, kamu görevinden uzaklaştırılan personel sayısı 60 bini buldu. Soruşturma kapsamında aralarında yüksek yargı mensuplarının da olduğu çok sayıda kişi gözaltına alındı. Tutuklananların sayısı 4 bin 60.

*** Yükseköğretim Kurulu (YÖK), Gazi, Dicle, Yıldız Teknik ve Yalova Üniversitelerinin rektörlerini açığa aldı, üniversite dekanlarının istifasını istedi. Tamamı istifa etti. Açığa alınan rektörlerin ikisi gözaltına alındı. Cemaat bağlantılı olduğu iddia edilen akademisyenler üniversitelerindeki görevlerinden alınmaya başlandı.

*** Darbenin ardından 'idam tartışması' yeniden gündeme geldi. Cumhurbaşkanı Erdoğan karar için meclisi işaret etti, yapılacak düzenlemeyi onaylayacağını söyledi. Başbakan ve Cumhurbaşkanı'nın bu konudaki açıklamalarına tepki gösteren hak örgütleri, darbe protestolarında yaşanan şiddet eylemlerine, işkence ve kötü muamele iddialarına karşı siyasi iktidarın sorumlu davranması gerektiğini vurguladı.

Türkiye’de askeri darbe girişimi

15 Temmuz 2016 akşamı kendilerini “Yurtta Sulh Konseyi” olarak tanımlayan ve Gülen Cemaatiyle irtibatlı olduğu iddia edilen bir grup asker darbe teşebbüsünde bulundu. Saat 22:00 sularında İstanbul’daki köprülerin jandarma tarafından kapatılmasının ardından, İstanbul ve Ankara semalarında savaş jetleri uçmaya başladı. İstanbul’daki iki havaalanı da tanklarla gelen askerler tarafından ele geçirildi. Genelkurmay Başkanı ve kuvvet komutanlarını rehin alan cunta tarafından yayımlanan bildiriye, yönetime el konulduğu, sıkıyönetim ve sokağa çıkma yasağı ilan edildiği duyuruldu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, CnnTürk televizyonuna cep telefonu aracılığıyla bağlanarak, darbecilere hiçbir şekilde imkan tanınmayacağını söyledi, halkı sokağa çıkmaya davet etti. Çağrının ardından, Türkiye'nin birçok ilinde darbe karşıtı protesto gösterileri düzenlendi. Protestolara katılan sivillerin üzerine ateş açıldı.

Tatil nedeniyle Marmaris’te bulunan Erdoğan’ın kaldığı otel, İstanbul’a doğru yola çıkmasının ardından bombalandı. CNNTürk binası askerler tarafından basıldı, yayın durduruldu. Ankara’da MİT ve Emniyet binaları helikopterlerle vuruldu. Ak Parti, CHP, HDP ve MHP darbeye karşı ortak tavır alırken milletvekilleri mecliste nöbete başladı. Savaş uçakları parlamentoyu dört kez bombaladı. Darbe girişimi 24 saat içerisinde bastırılırken ortaya çıkan bilanço ağır oldu. Ankara, İstanbul, Muğla ve Malatya’da 173’ü sivil 246 kişi öldü. Olaylarda yaralanan 1535 kişinin 623’ünün tedavileri devam ediyor. Başbakan, operasyonlarda darbeci askerlerden 24’ünün öldürüldüğünü açıkladı.

Darbe girişiminin ardından, 7 bin 423’ü asker, 2 bin 277 hakim ve savcı 10 bin 410 kişi gözaltına alındı. HSYK, paralel yapıyla bağlantılı olduğu iddia edilen 2 bin 745 hakim ve savcıyı açığa aldı. Tüm askeri hakim ve savcılar görevden alındı. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, 140 Yargıtay, 48 Danıştay üyesi hakkında gözaltı kararı aldı. AYM üyesi Alparslan Altan ve Erdal Tercan tutuklandı. TBMM’de üst düzey 8 yönetici görevden alındı.

122’si general/amiral, bin 386’sı hakim ve savcı olmak üzere 4 bin 60 kişi tutuklandı. Bunlar arasında Genelkurmay Başkanı ve kuvvet komutanlarının emir subayları ve Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın yaveri de bulunuyor.

Başbakanlık’ta görev yapan 257 personel açığa alındı, 246 mülki amir görevden uzaklaştırıldı. Bakanlıklar tarafından görevden alınan kamu çalışanı sayısı toplamda 60 bine ulaştı.

Milli Eğitim Bakanlığı 626 kurum hakkında kapatma işlemi başlattı. Yükseköğretim Kurulu (YÖK), Gazi, Dicle, Yıldız Teknik ve Yalova Üniversitelerinin rektörlerini açığa aldı. Tüm üniversite dekanlarının istifasını istedi. Tümü istifa etti. Açığa alınan rektörlerin üçü gözaltına alındı. Cemaat bağlantılı olduğu iddia edilen akademisyenler üniversitelerindeki görevlerinden uzaklaştırılmaya başlandı.

Başbakan Yıldırım, gözaltılar, sorgulamalar, yargılamalar konusunda *“Türkiye bir hukuk devletidir, buna yaraşır şekilde çalışmalar yapılacak, doğru ile yanlış karıştırılmayacak. Adaletin, hukukun kurallarıyla hareket edeceğiz”* dedi. Başbakan, protestolar sırasında yaşanan şiddet eylemleriyle ilgili provokasyonlara karşı dikkat edilmesini istedi.

Ülke genelinde OHAL ilan edildi

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu, hemen öncesinde yapılan MGK toplantısının tavsiye kararıyla Anayasa'nın 120. Maddesi uyarınca ülke genelinde 3 aylık 'olağanüstü hal' ilan etti.

Darbe girişiminden 5 gün sonra alınan kararla, OHAL 14 yıl sonra yeniden hayatımıza girdi. OHAL'in en önemli özelliği, temel hak ve hürriyetlerin 'yasal düzenleme gerektirmeden' Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile sınırlandırılabilmesi. Böylelikle yasama organı işlevsizleşirken, bu süre boyunca yapılacak düzenlemeler Anayasa Mahkemesi'nin denetimi dışında kalacak.

Valilerin yetkilerinin arttırıldığı OHAL'de sokağa çıkmayı sınırlamak veya yasaklamak mümkün olacak. Gözaltı süreleri uzatılabilir. Gazete, dergi, broşür, kitap vb. basılması, yayımlanması ve dağıtılması yasaklanabilir. Her türlü toplantı ve gösteri yürüyüşlerini yasaklamak, ertelemek, izne bağlamak mümkün olacak. Dernek faaliyetleri, üç ayı geçmemek kaydıyla durdurulabilir.

Olağanüstü hallerde bile dokunulamayacak olan temel hak ve özgürlükler ise şöyle;

- 1-Kişinin yaşama hakkına, maddî ve manevî varlığının bütünlüğüne dokunulamaz,
- 2-Kimse din, vicdan, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz ve bunlardan dolayı suçlanamaz,
- 3-Suç ve cezalar geçmişe yürütülemez,
- 4-Suçluluğu mahkeme kararı ile saptanıncaya kadar kimse suçlu sayılamaz,
- 5-Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya işlemlere tâbi tutulamaz.

Darbe girişimi sırasında ve sonrasında basına yönelik saldırılar

Darbe girişiminin yaşandığı gece muhabir Göksel Göksu, Fulya Öztürk ve kameraman Onur Özel Taksim Meydanı'ndaki gelişmeleri izlerken darp edildi. Hürriyet Gazetesi foto muhabiri Selçuk Şamiloğlu, Boğaziçi Köprüsü'nde gözaltına alınan askerlerin saldırıya uğradığı anı fotoğraflarken 20 kişilik bir grubun saldırısına uğradı. Darbecilerin CNN Türk'e yaptığı baskın sırasında da kameraman Ahmet Akpolat saldırıya uğradı, kamerası kırıldı.

Darbenin bastırılmasının ardından Medyascope, Can Erzincan TV, Gazeteport, Haberdar ve ABC Gazetesi'ne ait internet siteleri, Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı (TİB) kararıyla erişime engellendi. Haberdar Ankara temsilcisi Arzu Yıldız için gözaltı kararı alındı.

İstanbul'da yayın yapan Gazetem İstanbul'un merkez ofisi 17 Temmuz günü saldırıya uğradı.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK), Fethullah Gülen cemaati ile ilişkili olduğu iddia edilen tüm radyo ve televizyon kuruluşlarının bütün yayın hak ve lisanslarını iptal ettiğini açıkladı.

Mizah dergisi Lemana'nın 'darbe özel sayısı'nın dağıtımını polis tarafından engellendi.

Basın-Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü (BYEGM), Gülen cemaatine yakın olduğu iddia edilen; 34 gazetecinin basın kartını "*milli güvenliğe tehdit oluşturdukları*" gerekçesiyle iptal etti.

Bakırköy 4. Sulh Ceza Hakimliği, Meydan Gazetesi'nin 20 Temmuz 2016 tarihli sayısına el konulması ve gazetenin basımının durdurulmasına karar verdi. Gazetenin Genel Yayın Yönetmeni Levent Kenez ile Sorumlu Müdür Gülizar Baki gözaltına alındı.

Milliyet Gazetesi Yayın Koordinatörü Ercüment Erkul'un görevine son verildi. Erkul, 15 Temmuz darbe girişiminin olduğu gece yıldırım baskı yaptırdığı gerekçesiyle baskı masraflarının kendisinden istendiğini ve bu talebi kabul etmediği için de işine son verildiğini belirtti.

Darbe girişimini takip etmek için Türkiye'ye gelen Rus kanalı REN TV'nin muhabiri Valentin Trushinin İstanbul Atatürk Havalimanı'nda gözaltına alındı, ardından sınır dışı edildi.

Güneş gazetesinin Genel Yayın Yönetmeni Turgay Güler, Twitter'dan "*T24 adlı terör sitesi darbe yayını yapmaya devam ediyor. BU NASIL BİR İŞ YAHU!!!*" ve "*Darbe üssü T24 sitesi neden hala açık?*" paylaşımlarıyla bağımsız internet gazetesi T24'ün kapatılması için çağrı yaptı. T24'ün avukatı Fikret İlkiz, Güler hakkında suç duyurusunda bulundu.

Adana'da, Suruç Katliamı'nda hayatını kaybeden 33 kişi için yapılan anma eylemini takip etmek isteyen sendika.org muhabiri Mehmet Tiğrek, "*Sendika.Org bundan sonra görüntü alamayacak, protokolden çıkarıldınız*" denilerek polis zoru ile uzaklaştırıldı. Fotoğraf makinası ve telefonuna el konulan Tiğrek'in eylem sonuna kadar polisin fiziki saldırısına maruz kaldığı belirtildi.

Wikileaks'e erişim engeli

Gizli belgeleri sızdırmasıyla bilinen 'Wikileaks', yayınlamayı planladığı bir seri e-postanın ilk adımı olarak, 2010 yılından başlayarak darbe girişiminden bir hafta önceye kadar süren AKP'ye ait iç yazışmaları paylaştı. 300 bin e-postanın yayınlanmasının ardından TİB siteye erişim yasağı getirdi.

Sosyal medya tutuklamaları

Zonguldak'ta, darbe girişiminin ardından sosyal medya üzerinden Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'a hakaret ettiği suçlamasıyla gözaltına alınan Engin Zaman tutuklandı. Zaman'ın tutuklanmasına sebep olan paylaşımlarda, geçmiş yıllarda AKP'lilerin Fethullah Gülen'i öven açıklamaları yer alıyor.

Fransa'da yaşayan ve memleketi Edirne'de tatil yapan Erkan Y., de darbe girişiminin ardından sosyal medyada yaptığı paylaşımlarda Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'a hakaret ettiği suçlamasıyla tutuklandı.

Düzce, Karaman ve Zonguldak'ta 4 kişi daha sosyal paylaşım siteleri üzerinden '*darbe girişimini öven*' ve '*Cumhurbaşkanı Erdoğan'a hakaret*' içeren paylaşımlarda buldukları suçlamasıyla tutuklandı.

Mardin'de Murat Süer isimli yurttaş, Facebook'ta yaptığı paylaşımlarda AKP'li yöneticilere hakaret ettiği gerekçesiyle tutuklandı.

İmama sela okutmayan muhtar tutuklandı

Düzce'de Musababa Köyü Muhtarı Ahmet Yılmaz, darbe girişiminin yaşandığı 15 Temmuz gecesi köy imamının sela okumasına izin vermediği için '*darbeyi övme*' iddiasıyla tutuklandı.

Avukat Meriç Eyüboğlu, '*darbeyi övmek*' diye bir suç olmadığını söylerken, darbe girişimine ilişkin tutuklamaların '*Anayasayı ihlal*' suçunun düzenlendiği TCK 309'e istinaden yapıyor olabileceğini belirtti.

Aynı gece İzmir'in Torbalı ilçesinde sela okuyan müezzin ve cami imamına sözlü tepki gösterdikleri iddiasıyla gözaltına alınan 19 kişiden 8'i tutuklandı, 4 kişi hakkında da yakalama kararı çıkarıldı.

Cumhurbaşkanı: "İsteseler de istemeseler de Gezi'ye kışlayı yapacağız"

Cumhurbaşkanı Erdoğan, darbe girişimi üzerine yaptığı konuşmada, Taksim'de Gezi Parkı'na istense de istenmese de Topçu Kışlası'nı yapacaklarını ifade etti, Taksim Camii'ni de yapıp, Taksim'i tamamen yayalaştıracağını söyledi.

Erdoğan idam cezasıyla ilgili olarak da, *“Türkiye demokratik bir hukuk devletidir. Demokratik bir hukuk devletinde siz halkı görmemezlikten gelemezsiniz... Halkın böyle bir talebi varsa, bunun görüşüleceği yer parlamentodur... Ve alınacak böyle bir kararda da onay merci olarak kararımı açıklıyorum. Ben bunu onaylarım”* dedi.

Hak örgütleri: “Linç müsamaha gösterilmemeli”

15 Temmuz gecesi yaşanan askeri darbe girişimi, iktidar ve muhalefet partilerinin ortak tavrı ile bastırıldı. Cumhurbaşkanı ve hükümetin çağrısıyla kitleler “demokrasi nöbeti” için alanları doldurmayı sürdürürken, bazı illerde Alevilere ve Suriyeli mültecilere yönelik şiddet eylemleri yaşandı. İHD ve TİHV söz konusu eylemlerdeki saldırgan tutuma karşı, siyasi iktidarın sorumlu davranması gerektiğini vurguladı; *“Önemli olan hukuk kuralları gereği, hukukun üstünlüğü ilkesi çerçevesinde tutum alınması ve hiçbir linç davranışına müsamaha gösterilmemesidir”* dedi.

İHD ve TİHV, gözaltına alınan darbeci askerlerin işkence ve kötü muamele gördüğüne dair yayımlanan haber ve fotoğraflarla ilgili olarak da *‘işkence ve kötü muamele yasağı’na* uyulması gerektiğini belirtti. Ayrıca mitinglerde *“idam”* talep edilmesi ve Başbakan ile Cumhurbaşkanı’nın bu yöndeki açıklamalarına da sert tepki gösterildi.

HRW ve Af Örgütü’nden açıklamalar

İnsan Hakları İzleme Örgütü (HRW), Türkiye’deki darbe girişiminin ardından yayınlanan açıklamasında, *“Darbeye karşı demokrasiyi savunmak için sokaklara çıkan vatandaşlar, basın özgürlüğünü ve hukukun üstünlüğünü koruyan bir süreci hak ediyor”* dedi.

Açıklamada "Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile Adalet ve Kalkınma Partisi'nin demokratik standartlara uyararak ve hukukun üstünlüğü ile insan haklarını koruyarak halkın demokrasiye verdiği desteği onurlandırması gerekiyor" ifadelerine yer verildi. Başlatılan operasyonlarla ilgili olarak "gözetilerin hızı ve kapsamı, kanıta dayalı bir sürecin işletilmesinden çok bir tasfiye hareketi olduğunu düşündürüyor" uyarısında bulunuldu. Açıklama metni için [tıklayınız.](#)

Uluslararası Af Örgütü de darbe girişiminin ardından yaptığı açıklamada, Türkiye'de insan haklarının tehlike altında olduğunu belirtti. Yaşanan hak ihlallerinden duyulan endişeyi dile getiren Af Örgütü: "Türkiye'nin insan haklarının daha da kötüleşmesine ihtiyacı yoktur" dedi. Açıklama metni için [tıklayınız.](#)

Medeni Yıldırım'ın öldürülmesi olayında rütbeli askerlere takipsizlik

Diyarbakır'ın Lice ilçesi Kayacık Köyü'nde 28 Haziran 2013 günü kalekol protestosuna müdahale sırasında 19 yaşındaki Medeni Yıldırım'ın öldürülmesi, 8 kişinin de silahla yaralanması olayı ile ilgili olarak Jandarma Özel Harekat tim komutanı ile karakol komutanı hakkında yürütülen soruşturmada takipsizlik kararı verildi.

Soruşturma kapsamında iki rütbeli personel 'görevi kötüye kullanma' ve 'taksirle birden fazla kişinin yaralanmasına neden olma' iddiaları ile suçlanıyorlardı.

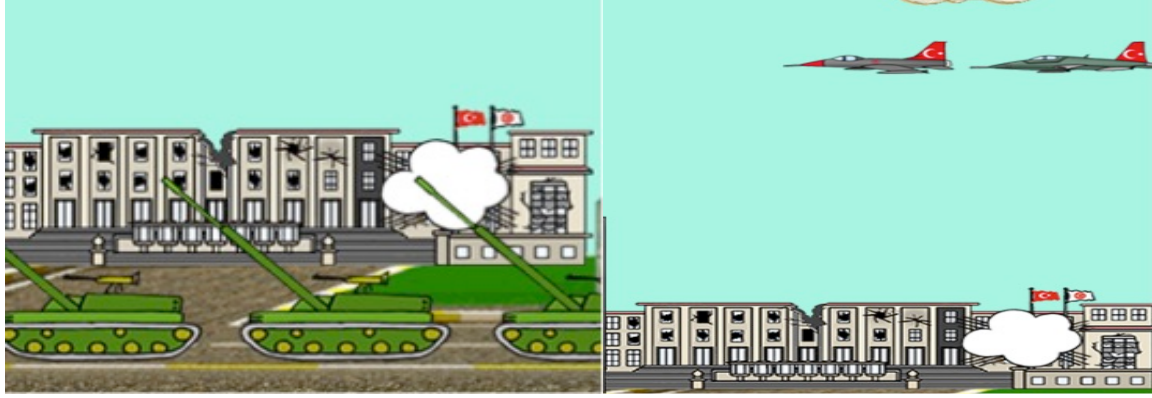
DÜŞÜNCE SUÇLARI MÜZESİNDE BU HAFTA

Gündemden uzak kalmayın

Düzenli olarak güncellenen müzemizden gündemi en eğlenceli biçimde takip edin.

15 Temmuz 2016 gecesi darbe girişimi sırasında ve sonrasında yaşananlar

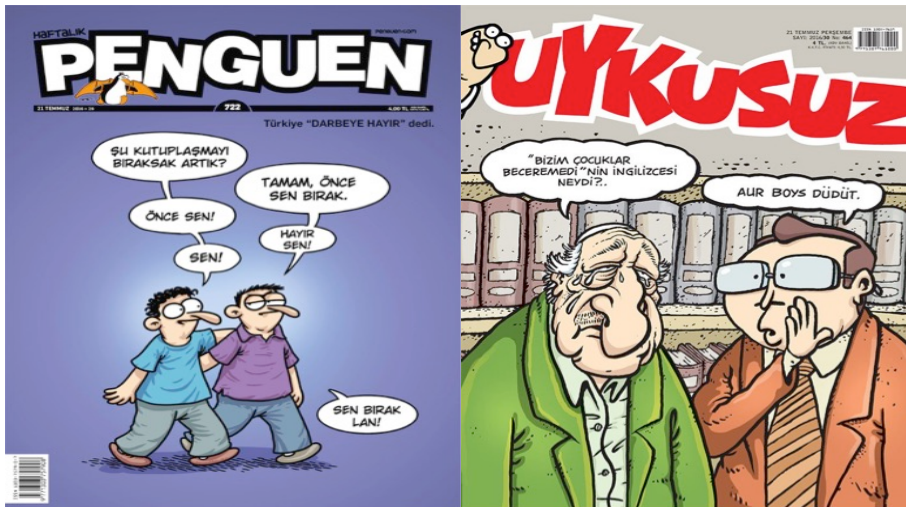
15 Temmuz 2016 akşamı kendilerini Yurtta Sulh Konseyi olarak tanımlayan ve Gülen Cemaatiyle irtibatlı olduğu iddia edilen bir grup asker darbe teşebbüsünde bulundu. Yönetime el konulduğunu açıklayan cuntacılar TBMM'yi savaş uçaklarıyla bombaladı, darbeye karşı sokağa çıkan halkın üzerine ateş açtı. 24 saat içerisinde bastırılan darbe girişiminin bilançosu ağır oldu; büyük çoğunluğu sivil 246 ölü...

Darbe girişiminden sonra 10410 kişi gözaltına alındı, 4060 kişi tutuklandı. Ayrıca 21000 öğretmenin lisansı iptal edildi, YÖK 1577 dekanın istifası istedi. İçişleri Bakanlığı'na bağlı 8777 personel, Diyanet İşleri Başkanlığı'nda 492 görevli açığa alındı. 147 Yargıtay üyesi ile 2745 hâkim ve savcı açığa alındı.

20 Temmuz'da toplanan MGK'nın tavsiyesinin üzerine Bakanlar Kurulu 3 ay süreyle OHAL ilân etti.

GIRGIR

Uykusuz ve Penguen dergileri darbe girişimini kapaklarına taşıdı.

Uykusuz, 12 Eylül sonrası CIA Türkiye şefi Henze'nin 'our boys did it' sözüne gönderme yaparak, Penguen ise darbe girişimi sonrası kutuplaşma hissini vurgulayarak, darbe girişimini kapaklarına taşıdı.

DÜŞÜNCE SUÇU DURUŞMALARI

- Örgüt üyeliği suçlamasıyla 2 Şubat 2016'dan beri tutuklu bulunan DİHA Muhabiri Nuri Akman, Malatya 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen ilk duruşmasında 'adli kontrol' şartıyla tahliye edildi. Duruşma 16 Ağustos 2016'ya ertelendi.
- "Örgüt üyeliği" suçlamasıyla tutuklanan üniversite öğrencileri Çağrı Kurt, Heja Türk, Mehtap Demirci ve Jülide Yazıcı'nın yargılandığı davanın 3. duruşması İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü. Yazıcı ve Demirci'nin tahliyesine karar veren mahkeme heyeti duruşmayı 6 Ekim 2016'ya erteledi.

İfade özgürlüğü ile ilgili olaylara ilişkin haberleri <http://dusun-think.net/index.php?s=bulten> adresinden takip edebilir ve haftalık bültene ulaşabilirsiniz.